

G A Z E T A

DE TRANSILVANIA.

AN 81

(KЪ ПРЕАНАЛТА БОИЕ)

AL VI-LEA

N° 100. *Brashov, 16. Decembrie. 1843.*

Газета де Трансильвания есе де доз ори пе септэманя ан 104 коале пе 8н ан, iar Фóia пентр8 минте, inимз ши литературэ одатэ пе септэманя ан 52 пе ан. Прецэла амбелор фої есте 8 флорини (24 дойзечери) ар. пе 8н ан антрег ши 4 флор. ар. пе ж8-мэтате де ан ан афарэ, iar ан Брашов 7 ф. пе 8н ан.

Трансильвания.

С. ШЕБЕШ. Ан 8рмареа преаналтелор декрете де антэрире ан 21. Дек. ст. н. с'а8 фэкт ши аичи инсталация ноэлор деригэтории к8м ле зичем змелэстоаре (адекз с8п8се али-цереи) пентр8 ска8н ши четате. Инсталация ф8 анеоцитэ де маре соленитата; патр8 месе стрэбэчитоаре дате дин партеа челор инста-лаци адекз а ж8делэ8т реуек ши аа ска8н8-лэ8т, а директор8лэ8т де полицие ши аа орато-р8лэ8т, анкеиарэ тоатэ соленитата.

Чеба пентр8 популация 8нгарии ши а Трансильвании.

Антре алте м8лате ведим чиркэлянд ши пе ла ної о брош8рз немцэскэ титэлатэ: „Вете Австриа Церманэ? 1843.“ Скоп8л чел маї де апроапе аа зисей брош8ри есте: а до-ведэ, к8мкэ д8пэче лэк8итории чей маї м8лаци ши тотдеодатэ чей маї к8лтиваци аї Австрией с8нт немци; д8пэче ши провинциале н8 цер-мане а8 лэк8итории немци анвжетацэ пинтре чейлааци, апої амперисл австриак н8 с'ар п8-теа ши н8 с'ар к8вени а'л стэпэни, декэт н8маї ан а8х церман. Ангрижинд тотдеода-тэ а к88ца н8 тоатэ деликатэца пе челеалате националитэци ши а ле лэса десволтаре ли-берэ. Ної к8 скоп8л зисей брош8ри н'авем нимик, тот че неам проп8с а фаче ачи, есте а андрепта 8неле дат8ри че се атинг деа-дрепт8ла де ромэни ан ачеш кэртичик ши каре с8нт к8 тот8л фалче. 8н п8блэичест ан Газета 8ниверсалэ ш'а8 проп8с а да пе фэцэ маї м8лате сминте статистиче фэк8те де а8-ктор8ла, антре каре есте ши ачеш, к8 карма популация де немци а четэцилор дин 8н-

гариа се п8не ла треи милиоане ши 400.000, кэнд дин контрэ д8пэ чеа маї н8кэ стати-стикэ алэи Фенйеш лэк8итории т8т8рор че-тэцилор ши а орашелор 8нгарии ан н8мэ8р де 126 дин тоате нациале, н8 фак маї м8лат ка 8н милион ши 122.404 с8флете. Дин о-рашелэ 8нгарии 46 с8нт 8н88рци, 46 сла-воане, 31 цермане ши треи ромэне (аї ам-целэци де оинэ, кэ ла м8лате лок8ри попула-ция есте ф8арте пестрицэ дин маї м8лате на-ции). Ан провинца националитэци лэк8итории орашелор с8нт: 557,576 ма8иари, 310,887 славоани, 40,454 ромэни ши 243,287 цер-манэ. Афарэ де орашелэ н8мэрате маї со-котим ан 8нгариа алте 783 оршелэ к8м ле н8мим кэмпене к8 1,742,000 с8флете; ан-сэ ачеште оршелэ н8 се деосибеск де саге ан аатчеба, декэт н8маї ан привилэци8ла кэ пот цинеа тэрг8ри (88лэч8ри). Дин ачеште о-ршелэ н8маї 98 с8нт цермане, iar челеалате с8нт парте марэ 8н88ре, славоане, ромэне, сэрбе, кроате, венде.

Ансэ ачештеа фиэ, треакэ. Авктор8ла п8не н8мэ8р8ла ромэнилор к8раци (де нек8раци н8 8 борба) ан 8нгариа ши ан Трансильвания преште тот н8маї ла 8н милион; кэнд ної цим дин исвоарэ ф8арте сир8ре, iar маї ан8мит дин шематисмале официале ши ак8рат ак8рате а маї м8латор епископии, кэ н8мэ8р8ла ромэнилор ан зиселе цэри трече песте доз милиоане ши о с8тэ мии (афарэ де Б8ковина). Де ачи ан-коло авктор8ла брош8рей п8не пе Сасии дин Трансильвания 450 мии с8флете ши де ромэнии лэк8итории ан пэмант8ла кэзисек таче к8 то-т8ла. О гроасэ сминтэ! Дакэ чинеба ар фи фэк8т сминтеала дин ври8н интерес, тот8ш маї маре н8 о п8теа топора. Ла ан8л 1838 ан пэмант8ла с8сеск 8ра 198,048 ромэни ши 167,174 саси. Ачештэ пропорцие са8 деско-

періт маї антзїѣ ан газетеле дела клѣж,
іар діета трекѣтѣ о афлѣ шї о прїмі де а-
дѣвр. Не антѣцїк сѣспїнѣрї, кѣна кѣцїтѣм
ла ісвоарѣле челе тѣрѣврѣ, каре се дескїд ѣвропї
токма шї ан зїлеле ноастрѣ, спре а не кѣ-
ноастрѣ атѣт нѣмерозїтатеа, кѣт шї позїціа
шї анклїнѣрїле ноастрѣ. Чїне есте маї мѣлат
де вїнѣ ла ачѣастѣ ѣрмаре? Сѣ кредѣм, кѣ
ної аншїне пѣртѣм партеа чеа маї марѣ а
вїнеї, пѣнтрѣ кѣ не сѣфіїм преа мѣлат де а
ешї ної аншїне ан кѣмпѣла пѣблїчїтѣцїї кѣ
челе че се цїн кїар де старѣа ноастрѣ.

Цара ромѣнеаскѣ.

Країова, 28. Ноѣмврїе. Мѣрїреа Са
Домнѣла Цѣрїї сосї аїчї сѣнѣтос ан 20
дѣнѣ 7 ѣре сѣара шї фѣ прїміт де кѣтрѣ
мѣїстрѣт кѣ о сѣкѣртѣ кѣвѣнтарѣ салѣтѣ-
тоаре ан нѣмеле орашѣлѣї. Адоа зї мїні-
стрѣла їнстрѣкції шї аа чѣлор вїсѣрїчѣшї шї
дїрїкторѣла шкоалѣлоѣ анфѣцїшарѣ Мѣрїреї
Сале пе корпѣла профѣсорал. Кѣвїнтеле че сѣѣ
ростїт кѣ ачѣст прїлѣж, вї ле трїмітѣм, ка
сѣ ле пѣблїкаці (ѣор ешї ан Нр. 51 аа
ѣоїїї.) — Де ачї анколо ѣкѣѣрїа попорѣлѣї
ачїстор чїнчї жѣдѣце пѣнтрѣ-кѣ авѣрѣ нор-
чїре а чїнстї акѣм антѣїа датѣ пе М. Са
ка Домнѣ аа Цѣрїї ан мїжлѣкѣла сѣѣ,
їспрѣвїлѣ шї чїрѣчѣтѣрїлѣ асѣпра тѣтѣрор ра-
мѣрїлор адмїнїстрації пѣблїчї фѣкѣтѣ де М.
Са, кредѣм, кѣ ле вѣцї чїтї пе ларѣ ан га-
зетеле дїн ѣкѣрѣшїї. — Кїнерї ла 26. Мѣ-
рїреа Са Домнѣла пофті пе профѣсорї ла прѣнѣжѣ.
Сѣмѣѣтѣ а фѣст стрѣлѣчїтѣла вала дат ан
чїнстѣа М. Сале дїн партеа орашѣлѣї ан
сала чеа марѣ а скоалїї, ачѣастѣ салѣ де
коратѣ скѣмп шї кѣ гѣст, а фѣст їлѣмїна-
тѣ ан лѣнѣнтрѣ де 600 лѣмѣнѣрїї стѣарїне.
Ла тоате фѣрѣстрїлѣ де аѣарѣ ан катѣла де
сѣсѣ аѣ фѣст транспарентѣ кѣ деосїбітѣ а-
лѣгорїї. Мѣрїреа Са а фѣст фѣартѣ мѣлѣцїмїт
шї а пѣтрѣкѣт дела 9 пѣнѣ ла 1 чѣас дѣнѣ
мѣзѣла ноцїї. Ла 12 чѣасѣрї ѣн фок артї-
фїчїос компѣс де їскѣсїтѣла спїцер Д. Фрївѣк
а сѣрпїнѣс пе тоцїї прївїторїї, кѣчї ачѣастѣ
артїфїчїе ар фї фѣкѣт чїнстѣ орї кѣрїї ка-
пїталѣ ан ѣвропа. — Ан 28. Мѣрїреа Са
Домнѣла плекѣ дела ної пѣтрѣкѣт де челе
маї кѣратѣ шї сїнчѣре ѣрѣрї шї дорїнѣце а-
лѣмїлор де лѣкѣвїторїї мїшкаці де чѣла маї кѣ-
рат дѣх націонал шї патрїотїк.

Chronica.

ГРѣчїа. Аїна, 27. Ноѣмврїе. Д. Ката-
казї фѣстѣла сол рѣсѣск, а кѣрѣїскоатѣре дїн
пѣст шї опрїреа дела орї че салѣжѣв ан стѣт
фѣкѣт аша марѣ їмпрѣсїе прѣстѣ тот, сѣ рїдї-
кѣ де аїчї кѣ антрег персоналѣла амбасадѣї

рѣсѣшї, анкѣт нїчї попїї, нїчї кѣнтѣрѣцїї ка
пелї рѣсѣшї нѣ рѣмѣсїрѣ шї се амбарѣкѣ пѣ
о корабїе рѣсѣскѣ. — Антре дѣнѣтациї адѣ-
нѣрїї ѣнѣрѣлѣ сѣѣ ескаѣт о дїспѣтѣ, каре
поате траѣе ѣрмѣрїї рѣлѣ. Сѣѣ фѣкѣт адїкѣ
антрїварѣа, дакѣ кандїоцїї, Скіоцїї, Самїо-
цїї, Ысарїоцїї, Ыпїроцїї, Тѣсалиїнїї, Мачїдо-
нїї, Рѣмелїоцїї, Сѣлїоцїї ш. а., карїї вор фї
лѣат парте ла рѣскоїѣла де лїбертѣте шї ла
адѣнѣрїлѣ націоналѣ де маї наїнтѣ трїмїсїсѣрѣ
дѣнѣтациї, сѣар кѣвенї сѣ фїе рѣпрїзѣнтациї шї
акѣма. Дѣнѣтациї дїн Морѣа дѣкларѣрѣ, кѣ
нѣмїцїї грѣчї ар трѣкѣї опрїцїї дела рѣпрѣзѣн-
тациїе; ачѣаста вѣра шї поарта тѣрѣаскѣ. Ан
сѣ о алтѣ партїдѣ воїцѣе ка шї ачѣї грїчїї
стрѣїнї сѣ ла парте ла адѣнѣрїа лѣїѣїтївѣ.
Чѣарта рѣсѣрїтѣ асѣпра ачѣстѣї пѣнѣт шї пѣ-
нѣ акѣм опѣчїѣе мѣлат кѣрѣла дѣкларїлорѣ,
анкѣт аша сѣѣтѣрїлѣ асѣпра констїтѣцїїї сѣ
вор маї амѣна. Кїар шї мїнїстрїї ан прї-
вїнѣа ачѣаста сѣнѣт нѣвѣнїцїї антре сїне. Лон-
дос, Паламїдїс, Мїлѣа шї Маврокордат цїн
кѣ Морѣоцїї, дар Колїтїїс, Мѣтаксѣс, Ман-
солѣс ворѣїск ан контра. Канарїе пѣнѣ а-
кѣм рѣмѣе нѣстрѣл.

ГРѣчїа. Константїнопол, 23. Ноѣмврїе.
Нїѣе корѣспондїнѣце пѣблїкатѣ маї наїнтѣ ан
Газѣта ѣнїверсѣлѣ ан кѣвѣа армѣанѣлѣї рѣ-
крѣцїнат шї апої оморѣт де тѣрчїї, антѣрїї,
кѣ атѣнчїї кѣна солїї Анѣлїї шї а Францїї
чѣрѣрѣ дела поартѣ сѣатїсѣкѣцїе пѣнтрѣ рѣ-
шїнарѣа нѣмелѣїї крѣцїн шї мїжлѣчїрѣ дїгрѣ-
дарѣа прїзїдѣнтѣлѣї Нафїз паша, „рѣпрѣзѣн-
танції чѣлорлѣатѣ доѣ пѣтѣрїї марї нѣ сѣар
фї амѣстѣкат ан ачїа трѣавѣ.“ Ної аѣларѣм
дїн їсвор сїѣѣр дела вїна, кѣ ан прївїнѣа
кабїнѣтѣлѣї аѣстрїак ѣїрїа де сѣсѣ есте кѣ
тотѣла фѣлѣсѣ. Анѣсш позїціа ѣвографї-
кѣ чѣреа, ка глаѣла аѣстрїї шї ан кѣвѣа а-
чѣаста сѣ сѣнѣ маї антѣїѣ ан ѣрѣкїлѣ
ѣѣрѣацїлор порцїї, каре сѣѣ шї фѣкѣт ан
адїѣвр, анкѣт маї наїнтѣа тѣтѣрор прїѣтї-
нѣшїлѣ сѣѣтѣрїї дѣте порцїї прїн к. к. їнтер-
нѣнцїїѣ фѣсѣрѣ прїмітѣ шї лѣате де мѣсѣрѣ,
дѣнѣ карѣа сѣлтанѣла порѣнчї а се фѣчѣ о
аѣпрѣ чѣрчїтарѣ, анкѣт лѣкрѣла аѣнѣсѣ ла їе-
зѣлатѣтѣла дорїт. Де аїчї ѣрмѣзѣа, кѣ кабї-
нѣтѣлѣї аѣстрїак аї ѣра де прїѣсѣс, а се сло-
возї нѣмаї ла рѣлѣ де аѣжѣтѣторїѣ. —

— Сѣлтанѣла маї де кѣрѣна словѣзї кѣ-
тїва порѣнчїї фѣартѣ їнтерѣсѣнѣте, антре карѣ
ної нѣмїм: Хотѣрѣрїа, прїн карѣа мѣдѣларї-
лор дїѣанѣлѣї сѣ дѣ воїе де пїлїн а шї дїско-
пѣрї опїнїїлѣ шї жѣдѣкѣцїїлѣ лор асѣпра орї
кѣрїї прїчїнїї словѣдѣ фѣрѣ нїчї о тїмїре сѣѣ
сѣфїїлѣлѣ. Ачї нѣадѣчїм амінтѣ де ѣн асѣмїнѣа
пѣнѣт аа хѣтїѣрїїѣлѣї де Гїлѣханѣ; маї ан-
коло сѣ аѣдѣ порѣнѣкѣ стрїнѣсѣ, а се чѣрчїта
кѣ марѣ акѣратѣѣцѣ прїчїнѣлѣ шї їсвоарѣлѣ
тѣтѣрор нѣмѣлѣцїмїрїлор шї а мїшкѣрїлор тѣр-

давля ші дѣлѣ азнеѣла ної ла Н рѣла 29 ші 30 а фойей пентрѣ мінте, шчл. дін а. 1842 ам пѣлїкат кзтева датѣрї прїкзт крѣдем фортѣ интересанте, деспре вїтежїї ромзнї дїн Яновалахїа сѣѣ кѣм о маї нѣмїа Гречїї Мегало-Валахїа, карѣ есте о партѣ мѣнтоасѣ а Тисалїей шї а Іпїрѣлѣтї. Датѣрїле ачелїа сжнт скоасѣ маї вжртос дѣлѣ амзрѣнтеле дїскрїерї але Д-лор де Пѣкѣвїа шї Моранцїе. Якѣм кѣнд нѣзле скїмѣврї ан Гречїа фак атѣта стомот, ної рекомзндзм интересацїлор о речїтїре а зїсѣлѣтї артїкол, їар пентрѣ ачїа карїї нѣ шїѣ нїчї атѣта, кѣ ан Гречїа де а стѣзї лѣкѣїеск ромзнї мѣлцї, дсар' нѣ грешїм, давз скоатем шї ачї ѣрмзтоареле:

Дѣмѣа чївїлїзатѣ с'ѣѣ мїрат де фаптеле челе марї а Гречїлор ної, прїн карѣ аѣ кѣ-щїгат неатѣрмарѣа патрїей, фѣрѣ а прѣпѣне кѣ ѣн мїк попор пачнїк, кѣ джншїї конз-кѣїторї, фортѣ мѣлѣт аѣ конфзптѣїт кѣтрѣ рѣнацїерѣа Гречїї, дар:

„Фїекзрѣї сѣ сѣ'нпартѣ

„Кѣвенїта а са партѣ

Ачїї карїї черчетѣазѣ кѣ темѣїѣ шї пѣ фа-ца локѣлѣтї, тот амзнѣнтѣла ачестїї антѣж-пѣлрї, нѣ вор прїцѣта а сѣ антѣрѣдїнѣа кѣ ромжнїї Яновалахїї, маї пѣцїнїї ла нѣмѣр дїкѣт Гречїї, аѣ ачїїстѣт ан ачѣстѣ лѣптѣ ка ачїї антѣї барѣацїї полїтїчїї шї де оастѣ.

Спре а адеверї ачестѣ, де ачїїне есте а аншїра нѣмѣле стрѣлѣчѣте де нацїе сѣѣ пѣ-рїнцїї ромжнїї, пре карїї депрїндѣрѣа сѣѣ партїнїерѣа кеамѣ пѣнѣа акѣма Гречїї*) Ної вом анчѣпе кѣ ачѣа маї стрѣлѣчїт:

Колетї, нѣкѣт ла Каларїта, полїтїе де романїї ампопоратѣ. Ачѣст вѣрѣат афлѣн-дѣсѣ ан копїлѣрїа са ан школа дѣла Іанїна, кѣ прїлѣжѣла ѣнеї вїзїте че аѣ фѣкѣт школаїї Алї-Паша Сатрапѣа Іпїрѣлѣтї прїн але сале таланте екстраордїнарѣ рекомѣндѣїндѣсѣ, л'аѣ трїмїс Паша кѣ а са кеатѣїалѣ ла ѣнїверсї-тѣцїале Вѣропѣї де аѣ петрѣкѣт кѣрѣла мѣдї-чїнеї, дѣлѣ карѣ антѣрнѣндѣсѣ л'аѣ фѣкѣт ал сѣѣ дофтор шї секретар. Кѣ асѣмѣнеа о-казїе аѣ мїжлочїт Колетї а пѣне ан сѣѣжѣа Пашѣї пре чїї маї крабї капїтанї Мачѣдоно-Валахїї. Да 1820 кѣзїнд Паша ан ѣрѣїа Сѣл-танѣлѣтї, Колетї кѣ тоцї анармацїї сѣї Мачѣдо ромжнїї с'ѣѣ трѣс ан Морѣа, шї аѣ лѣ-крат кѣ сфатѣла шї крацѣла. Анѣкѣт сѣ соко-тѣще дїн чїї антѣї ѣрѣїторї а словознїїї Гречїей, а кѣрїа аѣ фост регент дѣлѣ моартеа лѣї Конте Каподїстрїас, апої мїнїстрѣ дїн

*) Де антѣмнат есте кѣ чїеа маї мѣлѣтѣ нѣ-мїрї а Гречїлор шї а ромжнїлор дїн Гречїа, сжнт антїпѣрїте де форма лїмѣї тѣрѣщїї, карѣ аѣ лѣвѣт о антїѣрїре ан ачѣа царѣ.

лѣзнтрѣ, шї акѣм амѣасадор а країѣлѣтї Грѣ-чїей ла Парїс.

Колокотронї чѣл антѣїѣ фѣптѣїторїѣ слѣ-вознїїї, шї карѣ пентрѣ а са нацїоналїтѣте сѣ кеамѣ ан Гречїа Влахос-Караїскакї. Некї-та тѣрѣко-фѣгѣл колонел. Перѣвос колонел. Макрїанїї генѣрал де врїгѣдѣ. Ранѣ. Грїзїот. Дѣлїанѣ Цѣпѣ, чїнчї фѣацїї. Влахѣ Тоадѣр. Влахѣаба, трїї фѣацїї. Жака, трїї фѣацїї. Іор-дакї Дѣлазѣро. Мандаа. Каракѣс Карѣс. Дѣпѣ-нїот. Чїонга. Кацандонї. Мїзѣвонїтї. Дїа-мандїс-Каратѣс. Хрїстодо Хацї Крїстѣа. Пѣї-ра. Некотїї, трїї фѣацїї. Чѣацо. Чїакокоста. Іанїкоста. Лазїї, дої фѣацїї. Баздїцїї, дої фѣацїї. Іанї Грївїнїтѣла. Пїта. Бїїда. Прѣо-цїї: Пападїмас. Папакоста шї Дїако шефїї Тисалїїї, шї ацїїї маї мѣлцїї партѣ мїлїтарї, партѣ полїтїчїї.

Баронѣа Сїна, асѣмѣне ромжнїї де нацїї, есте сокотїт дїн чїї антѣїї банкерї а Вѣропѣї.

Де сѣ ва черѣта нацїоналїтѣтеа кѣрѣацї-лор амѣзѣацїї а Гречїїї, марѣ нѣмѣр дїнѣре джншїї сѣ вор афла ромжнїї, шї Мѣсїале, кѣ карѣ анпрѣвнѣз лѣкѣїеск ан мѣнтеле Пїндѣ, лї антѣфлїцїеск пѣнѣа астѣзїї а лор фок сфїн-цїїт, че есте чѣа антѣїѣ элемент ал тѣтѣрор вїртѣцїлор.

ТАБЛО СТАТИСТИК

а ромжнїлор Гречїей

дѣпре калѣлѣла апронїеторїѣ а лѣї Пѣкѣвїа.

Ампопорѣрѣа дѣосѣвїтелор кантоанѣ.

Малакасїцїї сѣѣ Каларїтїоцїї	12.825
Аспропотамицїї	11.150
Мїзѣвонїцїї	9.350
Загорїцїї	5.650
Валахїї статорнїчїї	38.978

Бовїенїї сѣѣ романїїї че сжнт акѣм амѣ-стѣкацїї кѣ Гречїї шї алѣанѣзїї крѣщїнїї фомѣазѣ трѣї сѣмїнцїї

Дасарїцїї сѣѣ Мѣсарѣцїїї че сжнт Валахїїї Мачѣдонїенїї кѣтрѣ карѣ трѣвѣе а сѣ лѣтѣрѣа шї патрѣ мїї номѣзї	18.500
Тоталѣа генѣрал ал попѣлѣацїей Валахїїче ан Гречїа контїнѣнтѣлѣз есте де	74470

Дѣ шїѣт.

Ал Д. Вїлїам Немѣт лїкѣрѣрїѣла дїн Брашов сѣ афлѣ де вѣнѣзарѣ маї мѣлѣтѣ фѣїѣрїї де кѣлїндѣрѣ ан лїмѣлѣ немѣцѣаскѣ шї ѣнѣѣрѣаскѣ прѣкѣм шї ан чѣа ромѣнеаскѣ кѣлїндѣрѣ де Сїѣїѣѣ. — Анѣла ноѣ сѣ апронїе; нѣ е ом, карѣ сѣ шїе чїтї шї сѣ н'аїѣѣ трѣвѣїнѣцѣ а'шї нѣмѣрѣа мѣкар зїлѣлѣ, прїн ѣрмарѣ а'шї кѣмпѣрѣа кѣлїндѣрїѣѣ. —